

Proračun proračuna. (Govornik besedilajo Jugoslovanci. Čah! in mnogi Poljaki.)

Hussareku se je posrečilo pridobiti razen Nemcev še tudi Poljake za državni proračun. Ki le bi v državni zbornici sprejet z 213 glasovi proti 106 glasovom, torej z neznačajno večino 19 glasov, kakor je bilo poletno zasedanje zbornice zaključeno.

Šel je Seidler, zatiralec Jugoslovancev, a mi smo ostali, šel bo pa tudi Hussarek, ako bo hodil po stopinjah Seidlerjevih, a mi Jugoslovanci bomo ostali. Da bi se Nemci v svojem slepem sovraštvu do Slovanov, zlasti do Slovencev, toliko streznili in prišli do prepričanja, da tudi Slovan stpa na dan in zantova svojih pravic, to menda še tudi sedaj ni upati. Eno pa je gotovo, da v naši državi ne bo prišlo poprej do reda in miru, dokler Jugoslovanci ne dobijo svoje samostojne, neodvisne države pod žezlom Habsburžanov.

Slabi gospodarji.

Slab gospodar je tisti, ki koplje dolg za dolg, pa ne skrbi, da bi se dolg skril. Tudi naša vlada je slab gospodar. Celoletni državni izdatki znašajo, kakor je vlada izkazala v začasnem državnem proračunu za leto 1918, nič manj nego 24.321 milijonov K, dočim znašajo dohodki samo 4855 milijonov kron. Celo državno gospodarstvo ima torej blizu okoli 20 milijard K primanjkljaja, ki se bo moral pokriti z najetjem novih vojnih posojil. Dosedanji vojni dolgovi znašajo že nad 57 milijard K, od katerih je le 25 milijard pokritih z vojnimi posojili. Sedaj bo vlada zopet morala najeti 21 milijard K novega vojnega posojila. Če bo vojna trajala še naprej v dosegu tistih ciljev, ki jih želijo vsenemci, bratci naših gg. nemčurjev, bomo imeli okroglo 100 milijard vojnega dolga. (Nemčija ga ima že zdaj blizu 150 milijard!) Teh 100 milijard bo požrlo na leto nad 6 milijard K obresti. Proračun za leto 1918 in 1919 pa izkazuje, da si ravno imamo tako visoke davke, samo 4% milijarde dohodkov. Kje so še torej državne potrebe? Primanjkljaj bo leto za letom večji in mi hitimo gospodarskemu polomu naproti.

Dasiravno poka v gospodarskem oziru, vendar še vlada nima nobene resne skrbi za to, kako bi se izmotala iz te polomije. Nasprotno! Mesto, da bi poskušala gojiti zadovoljnost med narodi, pa jih naši ministri z nesmiselnimi govori vznemirjajo in razburjajo ter ščuvajo drugega proti drugemu. Nemcem na ljubo vlada prezira položaj ter stopa naprej po tej nevarni in pogubni poti. Kam nas bodo privedli ministri, si lahko sami mislimo. Naprtili nam bodo ogromne nove davke in druge dajatve. Zgodovina bo pa zapisala v knjigo, da se je vse to zgodilo ob času nadvlade nemštva nad slovanstvom v Avstriji.

Vinske cene.

Poslanec dr. Fr. Jankovič je v imenu vseh jugoslovanskih štajerskih tovarišev se obrnil do poledelskega in justičnega ministra s sledečim pismom:

Iz Slovenskega Štajerja smo dobili obvestilo, da v brežiškem okrajnem glavarstvu orožniki pri vinorejih izprašujejo, kako drago se je vino prodajalo. Po gostilnah jemljejo poskušnje vina in jih pošiljajo v Gradec v svrhu preiskave. Od zanesljive strani zvemo, da se na sodnije pritiska, da se morajo vse stranke kaznovati, ki so najvišje cene prekoračile.

Vinorejci so radi tega zelo razburjeni, ker se doslej še ni slišalo, da bi vlada na tak oster način nastopila proti trgovcem, prodajalcem usnja itd., kot se sedaj namerava proti proizvajalcem vina. Baš te neznosne cene, ki se za blago od trgovcev, barantačev in prekupecev zahtevajo, so kmeta in vinogradnika prisilile, da so nastavili cene vinu višje, da bi zamogli svoje najnujnejše potrebe vsakdanjega dne vsaj deloma kriti. Razumljivo je vsled tega, da se je spočujstajerskih vinogradnikov radi nameravanega kazenskega zasledovanja polotila velikanska, naravnost nevarna razburjenost. Če bi se res nameravalo ljudstvo radi neznačajnega prekoračenja določenih vinskih cen kaznovati, bi se naroda polastil skrajno nevarni nemir, katerih posledice se še ne zamorejo preračunati. Vrednost denarja pada od dneva do dneva tako, da je kmet primoran ceno svojim pridelkom višje nastaviti. Vsled tega svarimo pravočasno pred takimi koraki.

Da bi se posledice takega nevarnega napačnega koraka zadržale, si dovoljujemo Vašo ekscelenco o tem obvestiti in uljudno prositi, da bi se ti nameravani koraki takoj ustavili.

Rekviriranje v ptujskem okraju.

Od Sv. Lovrenca v Slov. gor. nam pišejo:

Od vseh strani se slišijo obupni glasovi, kako bodo kmetje v jeseni orali na njivah in s čim bodo gnojili. Živino so nam odvzeli, gnoja na tak način ni in kljub vsem tem neugodnostim, katere tlačijo kmetjsko prebivalstvo, se zahteva še zrnje v pretira-

nih množinah. Mnogo na tem, da se s kmeti tako nečuvno postopa ter se pri odvzetju živine godijo velike krivice, so krivi gotovi ljudje, kateri imajo to celo stvar v rokah. Le-ti se ne zavedajo svojih dolžnosti napram kmetu in po krivdi teh ljudi so mnogi občutno oškodovani. Tako postopanje je treba z ogorčenjem zavračati.

Komisija, katere je odločevala, koliko je kmetu treba oddati, je v nekem kraju zapigala neke-mu manj posestva kakor ga ima v resnici, na taki način in po krivdi par Mihelnov je dotični močno prizadet. Nimam sicer tukaj namena kritizirati dosedanja sistematični način rekviriranja živine, ker se na moje kritiziranje tudi nihče ne bi oziral, toda vendar hočem opozoriti vlado in gotove činitelje na morebitne posledice tega brezobzirnega rekviriranja. Pred vsem bi se naj zahtevalo, da se k rekviriranju pritegnejo tudi grajščaki in enake vrste ljudi, kakor so tukaj n. pr. mestni oče in velik prijatelj Slovencev g. Ornig, kateri še ima polne hleve raznovrstne živine, dočim siromak nima niti ene krave. Tudi proti temu sistemu je treba protestirati. Če se živi pravica, naj bo za vse in ne samo za nekatere. Par mesecev se in šla bo zadnja živina s hleva, posledica tega bo, da drugo leto ne bo nihče mogel obdelati zemlje. In kaj bo potem, si vlada že sedaj lahko predstavlja. Toda tedaj bo že prepozno.

A kljub vsemu temu se še najdejo hujskajoči kričadci-

toda stvar se jim ne bo posrečila, ker mi stojimo trdno za deklaracijskim programom in ne odnehamo za las, mazari če se vsi Nemci in nemčurji na glave postavijo. Živela Jugoslavija, osvoboditeljica slovenskega kmeta!

Naše žrtve za domovino.

Od Sv. Petra niže Maribora se nam poroča: Dne 26. julija je prišlo poročilo, da je padel dne 3. julija na južnozahodni fronti Roman Bregant, sin Franca Bregant, posestnika in tesarskega palirja v Nebovi, Pokopali so ga dne 4. julija na pokopališču vasi Tollo v okraju Borgo na Tirolskem. Junak je bil zet Janeza Slik, cerkvenega ključarja in kmeta v Hrenči, ki dan na dan pričakuje zastoj iz ruskega vjetništva svojega že 4 leta pogrešanega sina Janeza. Sina ni, zet je umrl, zginilo je blagemu očetu upanje, da bo imel pomoč pri svojem velikem delu in trudu v jeseni. — Izvanredno žalostna usoda je zadeja viničarja Janeza Kostanjevec v Vodo-lah. Stiri leta je čakal na svojega v Rusiji vjetega sina. Nobenega pisma ni bilo o njem, ne glasu. Sedaj se je oglasil pred 14 dnevi iz Vel. Mezeričev, da je prišel srečno iz vjetništva in da upa na veselo svidenje. Steli so ure, ko bo prestopil dolgo in težko pogrešani sin domači prag. A ravno na materin god dne 26. julija pride v hišo pismonoša, ki je prinesel brzojav, da je sin umrl dne 25. julija v Celju pri svoji nadomestni stotnji 87. pešpolka, odkoder se je mislil vrniti domov. Dne 28. julija popoldne so ga pokopali. Sla sta oče in mati na pogreb, da bi ga še videla vsaj mrtvega. — K tretjemu pride rado, pravi pregovor. Žalibog se je uresničilo i pri nas. Dne 29. julija je dobila naša občesposťovana obitelj Jožeta Lorber, cerkvenega ključarja in župana v St. Petru, pretužno vest, da je padel nadebudni najstarejši sin Pepi. Poročilo se glasi: „S pristranim sočutjem si usojam Vam, blagorodni gospod, poročati, da je četovodja Lorber Jožef, 4. bat. težkega polj. art. polka št. dne 24. junija daroval svoje življenje za domovino v zvestem izpolnjevanju svoje dolžnosti. Vzvečneli je bil dne 25. junija 1918 pokopan na vojaškem pokopališču III. v Campo Mulo v okraju Sedem občin v Italiji v posebnem grobu št. 48.931. N. v m. p. l. Stefan Homjak m. p. diviz. župnik.“ Ob binkoštnih praznikih je oče Lorber sam smrtnonevarno zbolel in bil na domu spreviden. Prišla sta nato oba sina vojaka, Pepi in Lojzek, na dopust. Čez 14 dni sta se vračala mirna nazaj, ker je očetu postalo boljše. A vrnil se je angel nesreče zopet k Lorberjevi obitelji. Mesto skrbnega očeta je vzel s seboj v večni mir Pepeja, ki je bil ponos in ljubljeneec vseh. Mogoče se je še celo blagi mladenič ponudil Vsemogočnemu tam na fronti kot žrtev za svojega preljubljenega očeta! In Bog je sprejel, mi pa se klanjamo ponižno njegovi presveti, nam nerazumljivi previdnosti, ki vse obrne zopet v našo dobrobit. Bogu bodi za vse hvala in zahvala! Naši slovenski junaki pa naj počivajo v miru! Žrtve so našega naroda, za naš narod! Njih spomin naj bo večni!

Borba z Italijani je ugrabila vzglednega mladeniča desetnika Martina Žnider iz Sladke gore pri Smarju. Bojeval se je hrabro na vseh bojiščih in je bil že odlikovan s svetinjo II. vrste. Dne 19. julija je padel, zadet od sovražne granate. Bil je takoj mrtev. Kakor že doma, bil je tudi med vojaki priljubljen.

V nedeljo, dne 21. julija, smo pri Sv. Miklavžu nad Laškimi pokopali zopet eno žrtev te nesrečne vojne. Dne 19. julija je umrl tukaj Fr. Lapornik, posestniški sin iz Konca. Star je bil 27 let. Rajni je služil pri 87. pešpolku. Lansko leto je bil na italijanski fronti, kjer ga je zadela nesreča;

dobil je v se strupenega plina. Bil je mnogo časa v bolnišnicah. Letoš o Veliki noči je pa prišel na očetov dom, kjer pa je vidno hiral, dokler ga ni dohitela smrt. — Naša čeprav mala župnija ima veliko žrtev v tej vojni. Kadar stojimo ob grobnicah naših žrtev, se nam zdi, da nam govore iz groba krekov oporokov. „Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno: Kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmognosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečali naši jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje!“

Dne 7. t. m. je umrl v bolnišnici na Laškem po dolgih mukah vsled težkih ran od granate zadet dne 12. junija, rezervni nadporočnik nekega artilerijskega polka g. Bruno Flis, jurist, doma iz St. Lenarta nad Laškimi trgom. Bil je vrl, zaveden sin matere Slovenije.

Došlo je žalostno poročilo o junaški smrti Jožeta Kolar, posestnikovega sina v Ponvici, župnija St. Vid pri Grobelnem. Žrtvoval je svoje mlado življenje za cesarja in domovino že dne 21. decembra 1914. leta pri Skurori v Karpatih. Služil je pri lovskem bataljonu št. 20. Bil je miren, dobrodušen in vesel fant, katerega je vse rado imelo. Naj mu je zemljica lahka, kjer počiva!

Ljubi Bog naj bo vsem slovenskim žrtvam mil in pravičen Sodnik!

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču so Nemci skrajšali svojo fronto na ta način, da so izpraznili južni in tudi severni breg reke Marne na 12 km dolgi fronti so se na desnem bregu reke Marne umaknili za 12 km. Četverosporazumove čete tudi novo nemško fronto hude napadajo. Amerika ima sedaj na francoskem bojišču 1 1/2 milijona mož, v evropskem vodstvu pa veliko število 250 vojnih ladij.

1 1/2 milijona Amerikancev na francoskem bojišču.

Ameriški general March je izjavil, da so se Nemci umaknili za 11 km nazaj od Pariza. Črta četverosporazumovih armad se je skrcila za 10 milj. Napredovanje Angležev zahodno od Reimsa je spravilo nemške čete na jugu v neprijeten položaj. Vojni minister Backer je izjavil, da se je meseca julija poslalo v Evropo 300.000 ameriških vojakov. Skupno je sedaj v Evropi že 1.250.000 ameriških bojnikov.

Italijansko bojišče.

Na italijanskem bojišču razven artilerijskih in zračnih bojov nobenih važnejših dogodkov. — Na albanskem bojišču živahni boji v dolini reke Devoli, ob reki Semeni in na gorovju Mali Siles. Italijani napadajo z močnimi krdeli naše postojanke. — Na turških bojiščih večji spopadi med Angleži in Turki na vzhodnem bregu reke Jordan ter pri Kutrani na vzhodnem bregu Mrtvega morja. Zveza med Arabijo in Turčijo je popolnoma pretrgana.

Homatije v Rusiji.

Zmede v Rusiji narajajo od dne do dne. V severni Rusiji so na polotoku Kola pri mestu Arhangel'sk ob Belem morju izkrcali Angleži svoje čete, ki prodirajo proti jugu. Češko-slovaške čete so zavzele mesto Jaroslav in korakajo proti Moskvi. Na dalnjem vzhodu so pa Japonci izkrcali svoje čete in prodirajo v notranost Sibirije. Ob reki Volgi boji med četami bolševikov in vstaškimi kozaki ter češko-slovaškimi četami, koder se je proglasil general Horvat za vladarja Rusije. Četverosporazum si ustvarja na vzhodu novo fronto, vsled česar je v Brestu-Litovskem sklenjeni mir resno ogrožen.

Razne politične vesti.

Čehi slavijo svojega voditelja. V nedeljo, dne 28. julija, je v Telču na Češkem slavil predsednik Češkega Svaza, poslanec František Stanek, svojo 50letnico. Slavnosti, ki se je razvila v sijajno vseslovansko prireditev, so se tudi udeležili zastopniki drugih avstrijskih Slovanov. V imenu Jugoslovancev je govoril dr. Korošec, v imenu Poljakov pa grof Skarbek. Staneka je 85 občin njegovega volilnega okraja imenovalo za častnega občana. Na veliki narodni slavnosti — slika prave slovanske bratske vzajemnosti — je bilo nad 20.000 ljudi.

Vseslovanski socialdemokratski delavski shod se je vršil dne 28. julija v Ljubljani. Shoda sta se udeležila tudi dva hrvatska socialna demokrata. — Sklenila se je med drugim tudi izjava, da bo jugoslovansko socialdemokratsko delavstvo zastavilo vse svoje sile za združitev našega troimenega naroda v lastno demokratično državo. Glede ureditve mej Jugoslavije pa stoji delavstvo na stališču sporazumne dogovora s prizadetimi narodi.